

RAPPORT

Onderzoek eduID als alternatief voor het ECK iD in het mbo

In opdracht van MBO Raad

Bas Kruiswijk

3 mei 2024 | Versie 0.6

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Onderzoeksvraag	4
1.3. Aanpak	5
1.3.1. Opstellen en afstemmen onderzoeksopzet	5
1.3.2. Documentstudie	5
1.3.3. Interviews met deskundigen	6
1.4. Leeswijzer	6
2. De werking van eduID en ECK iD	7
2.1. Inleiding	7
2.2. ECK iD	7
2.3. eduID	9
2.3.1. Reikwijdte	10
2.3.2. Uitwisseling tussen instellingen	11
2.3.3. Wallet en credentials	11
3. Wettelijke eisen	12
3.1. Wet pseudonimisering	12
3.2. Privacy convenant	13
3.3. AVG	14
3.4. ECK iD en eduID in relatie tot wet- en regelgeving	14
4. eduID als alternatief voor ECK iD	16
4.1. eduID in de educatieve contentketen	16
4.2. Interoperabiliteit eduID en ECK iD	17
4.3. Scenario's	18
4.3.1. Scenario 1: eduID en ECK id naast elkaar	18
4.3.2. Scenario 2: interoperabiliteit	19
4.3.3. Scenario 3: eduID vervangt ECK iD	20
5. Conclusie en advies	21
5.1. Geadviseerd scenario	21

5.2. Relatie met wet- en regelgeving	21
5.3. Oplossing voor huidige problemen met het ECK iD	22
5.4. Aanpassingen aan (sector)voorzieningen	Error! Bookmark not defined.

Bijlagen 23

Bijlage 1: Referenties	24
Bijlage 2: Interviews	25

1. Inleiding

Dit is de eindrapportage van het onderzoek dat in opdracht van de MBO Raad is uitgevoerd naar de mogelijkheid om het eduID in te zetten als mogelijk alternatief voor het ECK iD.

1.1. Aanleiding

De MBO Raad heeft in het bestuurlijk overleg in Edu-K op 25 mei 2022 aangegeven een onderzoek uit te laten zetten naar EduID, een mogelijk alternatief van eckID, om te onderzoeken of eduID zou kunnen werken in de leermiddelenketen en of dit alternatief voldoet aan de wettelijke kaders van de AVG en dataminimalisatie-eisen en daarmee voorziet in de behoefte en het belang van privacy voor lerenden.

Aanleiding daarvoor is de moeizame implementatie van het eckID in het mbo. Mede naar aanleiding van het eerder uitgevoerde onderzoek [3] is geconcludeerd dat het verstandig is om naar alternatieven te kijken omdat het eckID met name in het mbo te complex is en tot hoge kosten voor instellingen leidt. Bovendien wordt nut en noodzaak onvoldoende gevoeld.

Mede gezien alle ontwikkelingen rondom sectoroverstijgende samenwerking wordt met veel belangstelling gekeken naar het eduID. Dit is een door SURF ontwikkelde, overkoepelende digitale studentidentiteit, onafhankelijk van een instelling. Het eduID past in de bredere ambities rondom flexibel onderwijs en leven lang ontwikkelen.

Het eduID is echter een heel ander type identiteit dan het eckID. Het eckID is vooral een middel om privacybescherming en dataminimalisatie in de leermiddelenketen te realiseren. Het is de vraag of het eduID ook aan die eisen kan voldoen.

1.2. Onderzoeksvraag

De hoofdvragen voor dit onderzoek zijn door de MBO Raad in een de opdrachtbeschrijving van 5 juli 2023 als volgt geformuleerd.

Hoofdvraag

- Is eduID een werkbare en compatible optie/alternatief voor eckID in het bevorderen van privacy van lerenden en voldoet het als alternatief aan de wettelijke kaders van de AVG en Wet op Pseudonimisering?

Deelvragen

- Hoe werkt eduID t.o.v. eckID? Neem in de overeenkomsten en verschillen in de werking ervan ook de duiding en onderscheid van verschillende termen mee
- In hoeverre zou eduID in de educatieve content keten (eck) optimaal kunnen functioneren?
- In hoeverre is eduID compatible en draagt het bij aan de interoperabiliteit met het al ingevoerde eckID in het po, vo, so en een deel van het mbo?
- Welke impact zou het eduID kunnen hebben op de gemaakte eck-afspraken? Werk hier een aantal scenario's uit die we aan het bestuurlijk overleg van Edu-K kunnen voorleggen.

Daarbij is aangegeven dat het onderzoek zich vooral moet toespitsen op de vraag of EduID dezelfde mate van privacy-bescherming zou kunnen bieden als EckID, en voldoet aan wetgeving rondom AVG en pseudonimisering. Dit is ook van belang omdat voorkomen moet worden dat er te veel overlap is met andere onderzoeken en initiatieven. De belangrijkste zijn de volgende.

- De werkgroep "Doorgifte identiteiten" van Edu-V die nadenkt over optimalisatie en mogelijke alternatieven voor EckID
- Het Kennisplatform Identiteiten van het ministerie van OCW, dat bezig is met een advies aan de Informatiekamer over identiteiten, waaronder EduID
- Onderzoeksbureau KBA dat bezig is met een evaluatie van de wet pseudonimisering onderwijsdeelnemers.

Het beoogde eindresultaat van dit onderzoek zijn als volgt:

- De onderzoeksopzet en plan om tot beantwoording van de hoofdvraag en deelvragen te komen
- Beschrijving van de werking van eduID in de educatieve contentketen, in vergelijking met eckID
- Beschrijving van eventuele alternatieve identifiers die ter vervanging van eckID in aanmerking kunnen komen
- Inventarisatie van de wettelijke eisen ten aanzien van privacy en dataminimalisatie in relatie tot het gebruik van een keten ID (eduID of eckID). Met andere woorden: hoe zijn de wettelijke eisen vertaald naar de werking van een keten ID?
- Eindrapportage met daarin
 - o Samenvatting van de bevindingen
 - o Beantwoording van de onderzoeksvragen
 - o Aanbeveling voor te nemen vervolgstappen, eventueel in scenario's

1.3. Aanpak

De aanpak van het onderzoek is, in goed overleg met de opdrachtgever, gericht op een combinatie voor documentstudie en interviews. Dit leidt tot een aanpak met de volgende stappen.

1.3.1. Opstellen en afstemmen onderzoeksopzet

Het onderzoek start met het opstellen van een beknopt plan van aanpak, waarin praktisch is uitgewerkt hoe tot de beantwoording van de onderzoeksvragen wordt gekomen. Naast een planning omvat dit vooral een overzicht van te interviewen deskundigen en de vraagstelling voor de interviews.

1.3.2. Documentstudie

Een groot deel van dit onderzoek kan worden uitgevoerd door relevante documentatie te bestuderen en met elkaar in verband te brengen. Dat moet voldoende zicht geven op wat er technisch wel en niet mogelijk is, welke wettelijke kaders er zijn, en wat de visie van partijen is op de toepassingen van eduID en ECK iD in het mbo. Daarnaast zullen de geïnterviewden documentatie aanreiken die zij relevant vinden voor het onderzoek.

Het gaat met name om de volgende typen documentatie.

- Documentatie over de strategische, functionele en technische aspecten van eduID, hoofdzakelijk afkomstig van SURF
- Documentatie over de strategische, functionele en technische aspecten van ECK id, hoofdzakelijk afkomstig van Kennisnet en Edustandaard, bijvoorbeeld rondom distributie en toegang van digitale leermiddelen

- Wet- en regelgeving, met name de regeling en memorie van toelichting m.b.t. pseudonimisering, AVG en de wet Digitale Overheid
- Beleidsdocumenten van verschillende partijen voor wie het ECK iD of het eduID relevant is, zoals Edu-V, Edu-K, ministerie van OCW, po-, vo- en mbo-raad etc.
- Vergelijkbare onderzoeken, bijvoorbeeld de eerder genoemde initiatieven van Edu-V, OCW en KBA.

Gedurende het onderzoek zal een literatuurlijst worden opgebouwd die bij het uiteindelijke onderzoeksrapport zal worden gevoegd.

1.3.3. Interviews met deskundigen

De interviews met deskundigen worden uitgevoerd in twee rondes, waarbij de eerste ronde zich richt op de functionele en technische werking van eduID en ECKiD, en de tweede op de visie van betrokken partijen en mogelijke toekomstscenario's.

In de eerste ronde wordt vooral gesproken met inhoudelijk deskundigen van SURF, Kennisnet, MBO Digitaal en Edu-V. Het gaat er in de eerste ronde vooral om, goed te begrijpen hoe eduID en ECK iD functioneel en technisch werken. In deze eerste ronde is het ook van belang te weten welke wettelijke kaders hierbij van toepassing zijn.

In de tweede ronde wordt breder gekeken naar betrokken partijen, zoals het ministerie van OCW, de sectorraden, Edu-V, Edu-K, brancheverenigingen van uitgevers en distributeurs etc. Met hen gaat het niet zozeer over de technische (on)mogelijkheden, maar meer over de ambities en scenario's voor de toekomst.

1.4. Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd.

- Hoofdstuk 2 gaat in op de werking van ECK iD en eduID en benoemt de overeenkomsten en verschillen.
- Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de relevante wettelijke eisen, voor zover die belangrijk zijn voor de beoordeling van eduID als alternatief voor ECK iD
- Hoofdstuk 4 beschrijft de mogelijkheden om eduID als alternatief voor ECK iD in te zetten, met een aantal concrete scenario's
- Hoofdstuk 5 bevat een samenvattende conclusie en een concreet advies voor een passend scenario voor de korte en langere termijn

2. De werking van eduID en ECK iD

Dit hoofdstuk gaat in op de werking van eduID en ECK iD.

2.1. Inleiding

EduID en ECK iD zijn eigenlijk niet goed met elkaar te vergelijken. Het ECK iD is een identifier, een uniek nummer waarmee in een bepaalde keten – in dit geval de educatieve content keten – de student uniek kan worden geïdentificeerd. Het eduID is een complete digitale identiteit waar een identifier (een uniek nummer) – in dit geval per instelling of dienst - onderdeel van uitmaakt.

Dus het eduID en ECKiD zijn alleen vergelijkbaar voor zover het de identifier, de unieke ID van de student betreft. Maar de reikwijdte van deze ID's verschilt wel. Het eduID is uniek per instelling of dienst, terwijl het ECKiD uniek is in de hele ECK-keten, binnen één onderwijssector.

Hieronder wordt de werking van beide wat meer in detail toegelicht.

2.2. ECK iD

Het ECK iD is een ketenidentifier die in de Educatieve Content Keten gebruikt wordt om de student uniek te identificeren, zonder dat daarvoor persoonsgegevens hoeven te worden uitgewisseld en zonder daarvoor bijvoorbeeld BSN (Burger Service Nummer) te gebruiken.

Onder de Educatieve Content Keten wordt het geheel aan voorzieningen verstaan die ervoor zorgt dat studenten en medewerkers in het onderwijs digitaal lesmateriaal kunnen bestellen, betalen en gebruiken. In deze keten is een ketenidentifier nodig om een student uniek te kunnen identificeren in de systemen van de instelling(en) waar een student is ingeschreven, de omgeving van een distributeur van leermiddelen waar een student leermiddelen bestelt en betaalt, en de diverse digitale leermiddelen waartoe de student toegang krijgt op grond van een afgenomen licentie.

Het ECK iD is met name van belang voor de matching van een licentie die is besteld en betaald in de omgeving van distributeur, aan het toegangsrecht in de omgeving van de leermiddelenleverancier. Daarnaast kan het ECK iD worden gebruikt om behaalde resultaten in digitale leermiddelen uit te wisselen met de instelling, waarbij het behaalde resultaat moet worden gematcht met de student in de schooladministratie.

In het kader van de bescherming van de privacy, en het beginsel van dataminimalisatie is het niet wenselijk dat voor dit doel allerlei persoonsinformatie wordt uitgewisseld. Het BSN mag niet voor dit doel met marktpartijen worden uitgewisseld. Het ECK iD is een identifier die van het BSN is afgeleid, maar alleen door de instelling kan worden herleid tot de persoon, de marktpartijen zoals de distributeurs en uitgevers kunnen dat niet en beschikken alleen over een nummer. Er is een wettelijke basis gecreëerd zodat scholen voor dit doel het BSN mogen gebruiken.

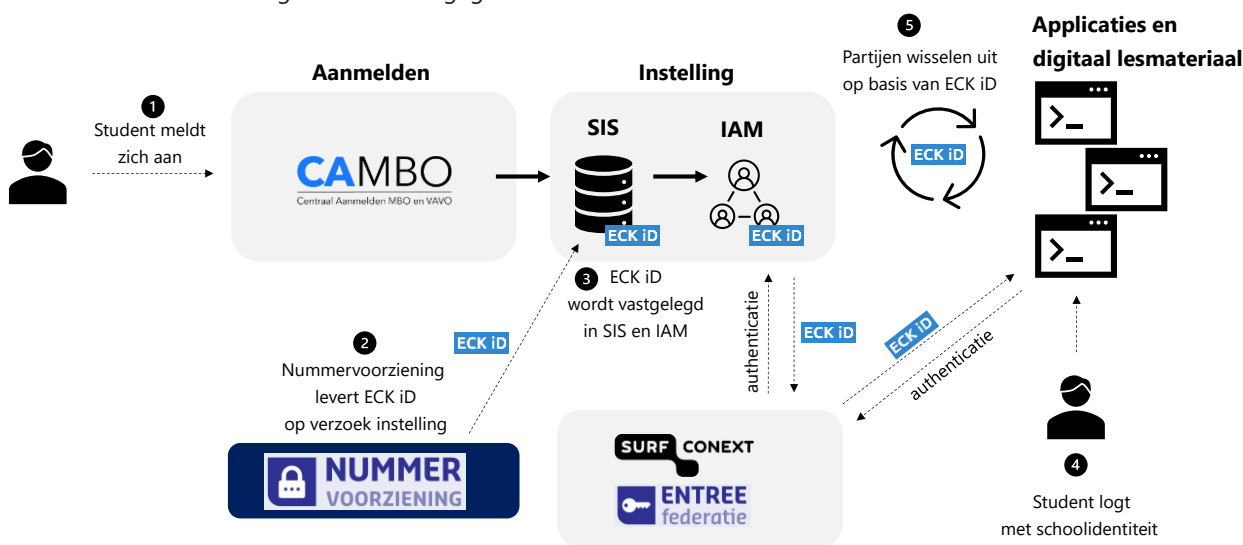
Het ECK iD is wel sectorspecifiek, dus een student heeft op basis van zijn BSN in het hele mbo hetzelfde nummer, maar een andere nummer in elk van de andere sectoren.

Het ECK iD werkt als volgt:

- De student schrijft zich in bij een (mbo-)instelling. De instelling beschikt daarmee over de persoonsgegevens van de student, inclusief het BSN
- De instelling vraagt bij de Nummervoorziening het ECK iD aan, die wordt afgeleid van het BSN, en slaat die versleuteld op in de studentadministratie
- De instelling wisselt het ECK iD uit met de eigen voorziening voor Identity and Access Management, waarin het ook versleuteld opgeslagen moet worden, gescheiden van de persoonsgegevens van de student
- De student logt federatief in bij een andere voorziening in de educatieve content keten, bijvoorbeeld een bestelomgeving van een distributeur of bij een digitaal leermiddel, middels de Kennisnet federatie of SURFconext
- Bij het federatief inloggen wordt (met behulp van SAML) het Identity and Access Management van de instelling geraadpleegd en het ECK iD meegeleverd. De voorziening waarop is ingelogd beschikt dan over het ECK iD van de student
- Partijen in de keten gebruiken het ECK iD als uniek identificerend kenmerk van een student
- Partijen in de keten kunnen in onderlinge uitwisseling het ECK iD gebruiken, waarbij alleen de instelling in staat is om dit terug te herleiden tot de persoonsgegevens van de student

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven.

Dit schema moet als volgt gelezen worden.

1. De student meldt zich aan bij Cambo als gevolg waarvan de student uiteindelijk wordt ingeschreven bij de instelling en de persoonsgegevens inclusief het BSN worden geregistreerd in het SIS;
2. Het SIS van de instelling vraagt het ECK iD op bij de Nummervoorziening op basis van het BSN van de student;
3. De instelling registreert het ECK iD volgens de geldende beveiligingsafspraken (versleuteld, gescheiden van de andere persoonsgegevens) in het SIS en de voorziening voor Identity and Access Management (IAM);
4. De student kan inloggen bij applicaties en digitaal leermateriaal met behulp van het schoolaccount. De authenticatie loopt via de Entree federatie of SURFconext naar het IAM van de instelling. Daar wordt de

student geauthenticeerd, en wordt het ECK iD verstrekt aan de betreffende applicatie of het digitaal leermateriaal

5. De applicaties, digitale leermiddelen en de instelling zelf, kunnen gegevens met elkaar uitwisselen waarbij het ECK iD wordt gebruikt om de student uniek te identificeren. Het ECK iD is in de hele sector gelijk, en kan dus ook worden gebruikt voor uitwisseling over instellingen binnen dezelfde sector heen. Het ECK iD mag echter alleen gebruikt worden voor applicaties en digitaal lesmateriaal in de Educatieve Content Keten.

2.3. eduID

Het eduID is een digitale identiteit die niet verbonden is aan een inschrijving aan een bepaalde instelling. Iedereen kan een eduID aanmaken. Het eduID wordt gefaciliteerd door SURF en maakt gebruik van SURFconext, waardoor met een eduID kan worden ingelogd bij diensten die op SURFconext zijn aangesloten.

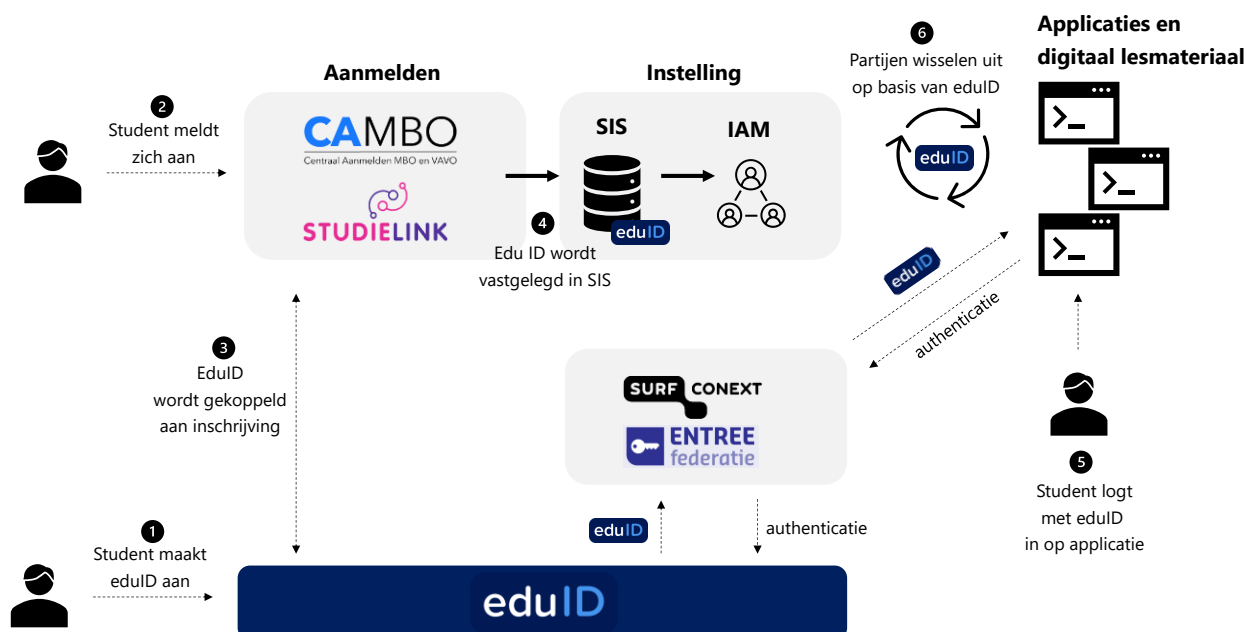
De eigenaar van het eduID bepaalt zelf welke informatie aan het eduID wordt toegevoegd. Om een eduID aan te maken is niet meer nodig dan een (privé-)mailadres met een wachtwoord of two-factor authenticatie.

Als een student zich inschrijft bij een (mbo-)instelling, dan kan die inschrijving aan het eduID worden toegevoegd, inclusief de geverifieerde gegevens die bij de inschrijving horen. Als de student zich tijdens het inschrijfproces identificeert met DigID, dan kan de geverifieerde naam en geboortedatum aan het eduID worden toegevoegd.

Op deze manier kunnen er verschillende rollen bij verschillende instellingen aan het eduID worden toegevoegd. Elke nieuwe rol leidt mogelijk ook tot additionele, geverifieerde attributen die aan het eduID worden toegevoegd.

Als een student bij een dienst inlogt bepaalt hij zelf welke informatie hij uit het eduID beschikbaar stelt en op grond van welke rol bij welke instelling hij toegang wil hebben. De dienst waar wordt ingelogd kan verifiëren dat de inschrijving of attributen juist zijn, zonder dat daarvoor contact nodig is met de instelling die dat heeft uitgegeven.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven.

Dit schema moet als volgt gelezen worden.

1. De student maakt een eduID aan, los van een eventuele inschrijving bij een onderwijsinstelling. Dat kan ook later, of op verzoek van de instelling, maar we beperken ons hier tot de situatie dat de student dat vooraf doet.
2. De student meldt zich aan bij Cambo of Studielink.
3. De student maakt zich gedurende het aanmeld- en inschrijfproces bekend met zijn eduID, waardoor de inschrijving wordt gekoppeld aan het eduID; de inschrijving is bekend bij eduID;
4. De instelling registreert een eduID pseudoniem dat specifiek is voor die instelling, in het SIS. Registratie in de voorziening voor Identity and Access Management (IAM) is ook mogelijk, maar niet noodzakelijk;
5. De student kan inloggen bij applicaties en digitaal leermateriaal met behulp van het eduID. De authenticatie loopt via SURFconext (en in de toekomst mogelijk ook via de Entree federatie) naar eduID. Daar wordt de student geauthenticeerd, en wordt het eduID pseudoniem verstrekt aan de betreffende applicatie of het digitaal leermateriaal
6. De applicaties, digitale leermiddelen en de instelling zelf, kunnen gegevens met elkaar uitwisselen waarbij het eduID pseudoniem wordt gebruikt om de student uniek te identificeren. Het eduID pseudoniem is per instelling of dienst verschillende, en kan dus alleen worden gebruikt voor uitwisseling in het kader van een inschrijving bij dezelfde instelling.

2.3.1. Reikwijdte

In het voorgaande wordt gesproken over een eduID en het door eduID gegenereerd pseudoniem. Het eduID is de digitale identiteit, het pseudoniem is het ID dat aan de instelling of een dienst wordt verstrekt nadat een student is geauthenticeerd.

In principe verstrekt eduID een pseudoniem per instelling, en wordt aan elke dienst waarbij de student inlogt hetzelfde pseudoniem verstrekt als die dienst behoort bij dezelfde instelling. Als een student met het eduID inlogt bij een digitale leeromgeving, een distributeur of een digitale toetsapplicatie op grond van een inschrijving bij dezelfde instelling, dan

wordt bij al die diensten hetzelfde pseudoniem verstrekt. De reikwijdte van het eduID pseudoniem is dus in principe de instelling. Het is echter wel mogelijk om die reikwijdte verder te beperken, door voor bepaalde diensten een specifiek (targeted) pseudoniem te gebruiken dat uniek is voor dienst, of een vluchtig (transient) pseudoniem dat bij elke login verschillend is.

De reikwijdte van het ECK iD is breder, want het ECK iD is gelijk voor alle diensten in de hele sector, voor zover ze tot de ECK-keten behoren. Het ECK iD is dus aan de andere kant ook smaller, dan het eduID omdat het niet kan worden gebruikt voor diensten die niet tot de ECK-keten behoren. De reikwijdte van het ECK iD is wel beperkt tot een sector, dus studenten die deels mbo en deel vo volgens, of deels mbo en ho hebben toch te maken met een verschillende ECK iD waardoor uitwisseling tussen die instellingen niet mogelijk is.

2.3.2. Uitwisseling tussen instellingen

In tegenstelling tot het ECK iD is het pseudoniem dat eduID verstrekt niet instellingsoverstijgend. Voor elke instelling genereert eduID dus een ander pseudoniem. Als er uitwisseling tussen instellingen gewenst is, dan kan dat dus niet door simpelweg het pseudoniem te gebruiken.

In dat geval moet de student expliciet toestemming geven aan een instelling om bepaalde gegevens op te vragen bij een andere instelling. Als de student die toestemming geeft, dan ontvangt de instelling van eduID een token (dat is een OAuth token, want eduID maakt gebruik van de OAuth technologie). De instelling kan dat token vervolgens gebruiken in een API-call naar de andere instelling. Die andere instelling kan dat token bij eduID verifiëren en laten vertalen naar het eduID pseudoniem of gebruikersnaam bij de eigen instelling.

2.3.3. Wallet en credentials

Het eduID is vooral bedoeld om bij instellingen en diensten te kunnen inloggen. Daar hoort slechts een beperkte set attributen bij.

In aanvulling op het eduID kan ook gebruik worden gemaakt van een Wallet. Een wallet is een digitale portemonnee, waarin een student bewijsstukken (credentials) kan verzamelen, zoals behaalde resultaten, certificaten en diploma's. Dit staat in principe los van het eduID, maar kan wel aan de identiteit van het eduID gekoppeld zijn.

3. Wettelijke eisen

Een belangrijk onderdeel van dit onderzoek is de vraag, of eduID als alternatief voor ECKiD ook kan voldoen aan de wettelijke eisen waaraan het ECKiD invulling geeft.

De wettelijke basis voor het ECKiD is de "Wet van 29 november 2017 tot wijziging van diverse onderwijswetten in verband met het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers" [4] en de bijbehorende memorie van toelichting [5]. In dit rapport noemen we dit gemakshalve de wet pseudonimisering.

Hieronder wordt samengevat wat deze wet en bijbehorende memorie van toelichting betekent voor de werking van het ECK iD.

3.1. Wet pseudonimisering

De kern van de wet

De wet is er met name voor om een grondslag te bieden zodat instellingen het persoonsgebonden nummer (meestal het BSN) van een student eenmalig mogen gebruiken om een pseudoniem te genereren, met het oog op het bieden van voorzieningen in het kader van onderwijs en de begeleiding van voorzieningen. Dit pseudoniem kan vervolgens weer worden gebruikt om een ander pseudoniem te genereren voor een bepaald toepassingsgebied, vaak een keten id genoemd. De wet noemt specifiek de toegang tot en het gebruik van digitale leermiddelen of het digitaal afnemen van toetsen. Dit toepassingsgebied wordt de educatieve content keten genoemd, vandaar dat dit keten id het ECK iD wordt genoemd. Het gebruik van dit specifieke pseudoniem (in de praktijk het ECK iD), wordt in de wet beperkt tot de verstrekking aan een leverancier die een digitaal product of een digitale dienst aanbiedt bestaande uit leerstof of toetsen en de daarmee samenhangende digitale diensten

Andere keten id's naast het ECK iD

De wet voorziet ook in de mogelijkheid om voor andere gevallen een afgeleid pseudoniem te genereren. Zo'n toepassing zou dan in een algemene maatregel van bestuur moeten worden aangewezen, waarbij ook genoemd moet worden welke categorieën van ontvangers dat pseudoniem dan zouden kunnen krijgen. Voorlopig is er nog geen sprake van zo'n ander keten id.

Doel en toepassingsgebied

In de memorie van toelichting wordt uitgelegd dat het doel van het wetsvoorstel is om een veiliger, betrouwbaarder en meer efficiënte digitale uitwisseling van gegevens door onderwijsinstellingen mogelijk te maken, waarbij zo min mogelijk persoonsgegevens worden gebruikt.

Specifiek met betrekking tot digitale leermiddelen wordt de zogenaamde matchingsproblematiek genoemd. Om ervoor te zorgen dat studenten probleemloos gebruik kunnen maken van digitale leermiddelen, moeten zij uniek geïdentificeerd kunnen worden door verschillende leveranciers, waaronder de leveranciers van studentinformatiesystemen, distributeurs en educatieve uitgeverij. Hier is een unieke identiteit voor nodig, maar op grond van de huidige wetgeving mag daar niet het persoonsgebonden nummer (het BSN) voor worden gebruikt. Het gevolg is dat daar in de praktijk allerlei persoonsgegevens voor worden gebruikt om de student uniek te kunnen

identificeren. De voorgestelde oplossing is een pseudoniem (of keten ID) die door elke leverancier kan worden gebruikt, zonder dat te herleiden is om welke specifieke student het gaat.

Relatie met de AVG

Hiermee wordt invulling gegeven aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Pseudonimisering wordt in de AVG gedefinieerd als: het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt, mits deze (ten opzichte van het pseudoniem) aanvullende gegevens gescheiden worden opgeslagen en technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon worden gekoppeld.

Dit moet uiteindelijk leiden tot een beter functionerende leermiddelenketen, waarin tegelijkertijd dataminimalisatie en bescherming van de privacy wordt gerealiseerd. Met een pseudoniem kan dat worden gerealiseerd omdat instellingen alleen die informatie uitwisselen met leveranciers die echt nodig zijn voor het gebruik van digitale leermiddelen. Het uniek identificeren van studenten, en het uitwisselen van materiaal en vorderingen kan plaatsvinden zonder allerlei aanvullende persoonsgegevens uit te wisselen.

Reikwijdte

Een belangrijk punt van discussie, dat ook in de memorie van toelichting is genoemd, is de reikwijdte van het pseudoniem. Daarmee wordt bedoeld in hoeverre hetzelfde pseudoniem wordt gebruikt bij verschillende leveranciers, instellingen of onderwijssectoren. Als de reikwijdte te groot is, ontstaat het risico dat het pseudoniem de functie van het BSN gaat overnemen. Er moet dus een beperking van de reikwijdte zijn. De reikwijdte wordt nu op twee manieren beperkt: het is beperkt tot een bepaalde toepassing (toegang en gebruik van leermiddelen en het digitaal afnemen van toetsen en examens) en het is beperkt tot één sector (bij een overstap naar een andere sector krijgt een student een andere keten id).

Geen verplicht gebruik

Het gebruik van het pseudoniem wordt niet voorgeschreven. Instellingen zijn dus niet verplicht om een pseudoniem te gebruiken zoals omschreven in de wet pseudonimisering. Instellingen moeten uiteraard wel de wetgeving rondom privacy, zoals vastgelegd in de AVG naleven. Daarbij kan het gebruik van een pseudoniem zoals bedoeld in de wet pseudonimisering voor worden toegepast, maar dat hoeft niet.

3.2. Privacy convenant

In de memorie van toelichting wordt ook ingegaan op de publiek-private afspraken die zijn gemaakt voor een betere borging van privacy van studenten in het Convenant Digitale onderwijsmiddelen en privacy, kortweg het privacy convenant. Het privacy convenant vertaalt de AVG naar de onderwijspraktijk. Deze afspraken zijn gemaakt door de PO-Raad, de VO-raad, de MBO Raad, de Groep Educatieve Uitgeverijen (GEU, tegenwoordig Media voor Educatie Vak en Wetenschap (MEVW)), de Vereniging Digitale Onderwijs Dienstverleners (VDOD) en de leden van de sectie Educatief van de Koninklijke Boekverkoopbond in het platform Edu-K.

Het privacy convenant voorziet met name in regie bij de instellingen met betrekking tot gegevens van studenten, Het richt zo ook beperking van uitwisseling van persoonsgegevens en doelbinding. Onderdeel van de afspraken is bijvoorbeeld het attributenbeleid.

3.3. AVG

De AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) is de belangrijkste privacywetgeving. De hiervoor genoemd Wet pseudonimisering is bedoeld om onderwijsinstellingen beter in staat te stellen om zich aan de AVG na te leven. Maar die naleving is de verantwoordelijkheid van de instelling, en zij kunnen dat ook op een andere manier doen.

Het gebruik van pseudoniemen wordt dus niet voorgeschreven. Maar instellingen moeten wel aan de AVG voldoen. Dat betekent met kort samengevat:

- Dataminimalisatie. Er worden niet meer persoonsgegevens uitgewisseld dan nodig is
- Doelbinding. Persoonsgegevens worden alleen uitgewisseld als daar een gerechtvaardigd doel voor is
- Toestemming. Uitwisseling van persoonsgegevens kan alleen met toestemming van de persoon, en die toestemming moet ook weer ingetrokken kunnen worden

Om dit te borgen moeten er verwerkersovereenkomsten worden afgesloten met leveranciers waarmee persoonsgegevens worden uitgewisseld, en zijn er afspraken gemaakt in het privacy convenant. Het gebruik van het ECK iD is ook een middel om naleving van de AVG te faciliteren.

3.4. ECK iD en eduID in relatie tot wet- en regelgeving

ECK iD en de Wet pseudonimisering

Het ECK iD is de implementatie van het keten id zoals bedoeld in de Wet pseudonimisering, voor het toepassingsgebied "toegang tot en het gebruik van digitale leermiddelen of het digitaal afnemen van toetsen". Door het ECK iD te implementeren kunnen instelling beter voldoen aan de AVG, met name als het gaat om dataminimalisatie. Ze hoeven immers alleen het ECK iD uit te wisselen, zonder aanvullende persoonsgegevens, om studenten uniek te kunnen identificeren.

Het ECK iD heeft ook de reikwijdte zoals in de Memorie van toelichting genoemd. Het ECK iD is uniek voor een student binnen het ECK toepassingsgebied, binnen de gehele sector. Dus over instellingen heen, slechts beperkt tot het toepassingsgebied en bijvoorbeeld de mbo sector.

Verskil met eduID

Gebruik van een pseudoniem zoals bedoeld in de Wet pseudonimisering is niet verplicht. Een instelling mag ook op een andere manier voldoen aan de AVG. Het eduID is ook een voorziening die in staat is om een pseudoniem uit te wisselen, maar het werkt op een andere manier dan het ECK iD, en dus ook niet op de manier zoals omschreven in de Wet pseudonimisering. Het belangrijkste verschil is, dat het pseudoniem dat eduID verstrekt niet gebaseerd is op het BSN. In plaats daarvan is het een willekeurig gegenereerd pseudoniem dat is gekoppeld aan het door de student zelf beheerde eduID.

Een tweede belangrijk verschil is de reikwijdte van het pseudoniem. Bij het eduID is de reikwijdte beperkt tot één instelling. Dus het pseudoniem is gelijk voor alle diensten die een student afneemt in het kader van een relatie met één instelling. Bij een andere instelling levert het eduID een ander pseudoniem. Voor bepaalde diensten wordt zelfs een pseudoniem per dienst of per sessie verstrekt. Een belangrijke consequentie is dat gegevens (zoals bijvoorbeeld resultaten of een licentie) niet zomaar gedeeld kunnen worden over instellingen heen en soms zelfs (bewust) niet

tussen diensten. Het uitgangspunt binnen het eduID is, dat een student voor het delen expliciet toestemming moet geven. Die toestemming moet worden gegeven voor een specifieke doel.

ECK iD vs. eduID

Het eduID is strenger is dan het ECK iD als gaat om privacybescherming, omdat de reikwijdte beperkter is, en er expliciet toestemming nodig is voor het delen van informatie over instellingsgrenzen heen. Daar staat uiteraard het gebruiksgemak tegenover. Denk bijvoorbeeld aan de situatie die in het mbo veel voorkomt, dat een student bij een andere instelling ook aanspraak wil kunnen maken op een aangeschafte licentie voor digitaal leermateriaal.

Aan de andere kant is het ECK iD gebaseerd op het BSN. Dat is een basisgegeven met een hoge betrouwbaarheid, waar er gegarandeerd maar één van is. Het eduID moet een student zelf aanmaken en beheren. Dat is wellicht een minder stabiel vetrekpunt, omdat een student bijvoorbeeld ook een tweede eduID zou kunnen aanmaken. Er zijn binnen eduID wel maatregelen genomen om dat risico te beperken, bijvoorbeeld door niet toe te staan dat twee eduID's gekoppeld zijn aan hetzelfde email-adres, instellings- of Studielink-account.

Daarnaast zijn er mogelijkheden om het betrouwbaarheidsniveau van het eduID te verhogen. In het eduID kunnen bijvoorbeeld met DigID geverifieerde attributen zoals naam en geboortedatum worden opgenomen. Je zou kunnen zeggen dat een met DigID geverifieerd eduID net zou betrouwbaar of stabiel is als een ECK iD, als vetrekpunt voor een pseudoniem.

4. eduID als alternatief voor ECK iD

In dit hoofdstuk worden de verschillende opties verkend om eduID als alternatief voor ECK iD in te zetten. Allereerst wordt verkend in hoeverre eduID in de educatieve contentketen zou kunnen worden gebruikt in plaats van het ECK iD.

Vervolgens wordt gekeken naar de mogelijkheden om het eduID en het ECKiD naast elkaar te gebruiken. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijkheden voor interoperabiliteit door beide technologieën waar mogelijk te integreren.

Op basis daarvan stellen we vervolgens een aantal scenario's op voor de eventuele inzet van eduID in plaats van, of naast het ECK iD in het mbo.

4.1. eduID in de educatieve contentketen

Het pseudoniem dat door eduID wordt gegenereerd heeft grote overeenkomsten met het ECK iD, in de zin dat het een persoonsgebonden pseudoniem is waarmee de student uniek kan worden geïdentificeerd zonder dat er aanvullende persoonsgegevens nodig zijn.

Verschillen

Als we kijken naar het mogelijke gebruik van een pseudoniem in de educatieve contentketen, dan zijn er twee grote verschillen tussen het ECK iD en het eduID.

Het eerste grote verschil is de wijze waarop het pseudoniem tot stand komt en wordt verstrekt in de keten.

- Het ECK iD wordt bij inschrijving door de instelling bij de Nummervoorziening opgevraagd. Het ECK iD wordt in de keten verstrekt door de instelling. Als een student inlogt bij een dienst met het schoolaccount, dan wordt het ECK iD via authenticatie bij de instelling (via SURFconext of Entree) verstrekt.
- Het eduID wordt door de student zelf aangemaakt, en het pseudoniem wordt bij inschrijving met de instelling uitgewisseld. Als een student inlogt bij een dienst met het eduID, wordt het eduID pseudoniem via authenticatie bij eduID (via SURFconext) verstrekt.

Het tweede grote verschil is de reikwijdte van het pseudoniem.

- Het ECK iD is voor een student gelijk binnen de gehele sector, maar het gebruik is beperkt tot diensten die tot de educatieve content keten behoren
- Het eduID is voor een student gelijk per instelling, voor alle diensten die van het instellings-pseudoniem gebruik maken. Er kunnen ook diensten zijn die van een dienst-specifiek pseudoniem of zelfs een vluchtig pseudoniem gebruik maken.

Mogelijkheden

Het eduID zou dus tot op zekere hoogte de rol van het ECK iD kunnen overnemen. Zodra studenten zich met hun eduID bekend maken in plaats van met hun schoolaccount, dan kan SURFconext het eduID leveren dat in ieder geval binnen de context van één instelling dezelfde functie zou kunnen vervullen als het huidige ECK iD.

Voorwaarde is uiteraard dat studenten een eduID hebben dat gekoppeld is aan hun inschrijving, en dat ze die ook gebruiken wanneer ze van diensten gebruik maken. En dus niet langer van hun schoolaccount.

Dit zou bovendien vereisen dat alle diensten het eduID (kunnen) gebruiken in plaats van, of als alternatief voor het ECK iD.

Beperkingen

Maar het eduID heeft een andere reikwijdte dan het ECK iD, dus het kan niet worden gebruikt voor uitwisseling over instellingsgrenzen heen. Uitwisseling tussen instellingen zou een hele nieuwe werkwijze introduceren, waarbij de student eerst specifieke toestemming geeft voor een bepaalde uitwisseling. Dat is een behoorlijke wijziging ten opzichte van de huidige werking van het ECK iD. Wellicht biedt het wel meer privacybescherming, maar studenten kunnen bijvoorbeeld niet meer eenvoudig aanspraak maken op licenties voor leermiddelen die bij een andere instelling zijn aangeschaft.

Tenslotte strekt het gebruik van het ECK iD zich ook uit tot het po en vo. In het po en vo ligt het gebruik van het eduID veel minder voor de hand vanwege de minderjarigheid van leerlingen en de noodzaak om in bepaalde situaties toestemming te geven. Bovendien zijn er in het po en vo veel minder technische problemen met het ECK iD, waardoor vervanging van het ECK iD door een alternatief nauwelijks voordelen heeft.

4.2. Interoperabiliteit eduID en ECK iD

In plaats van te kijken of het eduID het ECK iD zou kunnen vervangen, kan ook gekeken worden naar de mogelijkheden om ze naast elkaar te kunnen gebruiken.

Om te beginnen kan een instelling altijd voor elke student een ECKiD bij de Nummervoorziening opvragen en gebruiken. Een eduID is er alleen, als de student die heeft aangemaakt en tijdens de inschrijving heeft gekoppeld. Alleen dan heeft de instelling ook de beschikking over het eduID van de student. De instelling zou er voor kunnen kiezen om gebruik van het eduID verplicht te stellen.

Naast elkaar

Wanneer een instelling het eduID en ECK iD naast elkaar gebruikt dan zou er, afhankelijk van de dienst, gebruik kunnen worden gemaakt van het eduID of het ECK iD om een student uniek te identificeren. Als een student inlogt bij een dienst met het schoolaccount, dan wordt het ECK iD verstrekt en als een student inlogt met het eduID dan wordt het eduID pseudoniem verstrekt.

Als het eduID en het ECK iD naast elkaar worden gebruikt, zonder aanvullende technische maatregelen, dan zijn goede afspraken nodig om per dienst te bepalen welk pseudoniem wordt gebruikt, en met welk account studenten inloggen. Dit scenario zal in de praktijk tot een complexe en onduidelijke situatie leiden.

Interoperabiliteit

Er zijn verschillende mogelijkheden om beide technologieën interoperabel te maken, zodat ze wel handig naast elkaar kunnen worden gebruikt.

- eduID verstrekken met het schoolaccount
Wanneer een student zich inschrijft met het eduID, dan kan in dat proces het schoolaccount aan het eduID worden gekoppeld. De student moet dat wel zelf doen zodra het schoolaccount er is. Dan kan eventueel ook

later, bijvoorbeeld als een student met het schoolaccount naar een dienst gaat waar een eduID gevraagd wordt.

In dit geval biedt SURFconext de mogelijkheid om ook het eduID pseudoniem te verstrekken als de student inlogt met het schoolaccount. Deze voorziening is al beschikbaar in SURFconext, bedoeld om een gefaseerde migratie van schoolaccount naar eduID mogelijk te maken. Deze mogelijkheid is er niet met de Entree federatie.

- ECK iD toevoegen aan het eduID
Een andere voor de hand liggende oplossing is om het ECK iD als attribuut bij het eduID vast te leggen, zodat bij inloggen met het eduID naast het eduID pseudoniem ook het ECK iD kan worden verstrekt.

Dat zou bijvoorbeeld kunnen door dit op te nemen in het inschrijfproces. Tijdens het inschrijfproces bij een instelling wordt de inschrijving en een aantal geverifieerde attributen aan het eduID gekoppeld. Daar zou het ECK iD aan toegevoegd kunnen worden. Voorwaarde is wel dat de instelling het ECK iD dan al heeft opgevraagd bij de Nummervoorziening.

Als SURFconext het eduID kan verstrekken met het schoolaccount, en het ECK iD is toegevoegd als attribuut aan het eduID, dan kan een student naar keuze inloggen bij een dienst met het schoolaccount of het eduID. In beide gevallen kan dan zowel het ECK iD als het eduID pseudoniem worden verstrekt. Dit faciliteert een geleidelijke en optionele invoering van het eduID. Het ECK iD blijft werken zoals het altijd al deed, ongeacht of het schoolaccount of het eduID wordt gebruikt.

- ECK iD opvragen in het inschrijfproces
Een vorm van interoperabiliteit die nog een stap verder gaat, is dat het opvragen van het ECK iD bij de Nummervoorziening wordt verplaatst van de instelling naar de voorzieningen voor aanmelden en inschrijven, te weten Cambo en Studielink. In dit scenario wordt tijdens het aanmeld- en inschrijfproces ook het ECKiD opgevraagd, en wordt zowel het ECK iD als het eduID met de instelling uitgewisseld.

Groot voordeel van dit scenario is dat de instelling geen koppeling meer nodig heeft met de Nummervoorziening, omdat dat centraal geregeld wordt. De instelling zal echter wel het ECK iD en het eduID in het SIS moeten vastleggen. En alleen als het gebruik van het schoolaccount in de educatieve content keten helemaal wordt vervangen door het eduID, dan hoeft het ECK iD niet meer in het IAM van de instelling te worden opgenomen. Daarmee zou een complexe voorziening binnen de instellingen kunnen komen te vervallen en kan toch het ECK iD worden ondersteund.

4.3. Scenario's

Op basis van het voorgaande zijn de volgende scenario's voor het eduID naast het ECK iD te onderscheiden.

4.3.1. Scenario 1: eduID en ECK id naast elkaar

Dit scenario houdt in dat eduID en ECK iD zonder aanvullende maatregelen naast elkaar worden gebruikt.

Dit betekent dat instellingen en allerlei diensten ervoor kunnen kiezen om het eduID te gaan ondersteunen, waardoor een situatie ontstaat waarbij het schoolaccount naast het eduID gebruikt gaat worden. Dat geldt ook voor het aanmeld- en inschrijfproces, waar het gebruik van eduID op enig moment mogelijk gemaakt zal worden maar wellicht niet verplicht wordt.

De consequentie van het gemengde gebruik is dat het ECK iD alleen beschikbaar is als het schoolaccount wordt gebruikt. Terwijl er andere diensten zijn waarbij juist het eduID noodzakelijk of gewenst is. Technisch kan het wel, zolang maar duidelijk is voor welke diensten het ECK iD en dus het schoolaccount moeten worden gebruikt, en voor welke diensten het eduID kan worden gebruikt. Maar het leidt wel tot onduidelijkheid en het remt de adoptie van het eduID.

4.3.2. Scenario 2: interoperabiliteit

Dit scenario houdt in dat het eduID en ECK iD naast elkaar blijven bestaan, maar dat er maatregelen worden genomen om beide goed naast elkaar, en eventueel ook door elkaar heen, te kunnen gebruiken.

Dit scenario kent twee varianten.

- Scenario 2a: Beide pseudoniemen verstrekken
Dit scenario houdt in dat SURFconext het eduID kan verstrekken met het schoolaccount, en dat het ECK iD is toegevoegd als attribuut aan het eduID. Het schoolaccount en het eduID kunnen naast elkaar worden gebruikt, waarbij in beide gevallen zowel het ECK iD als het eduID pseudoniem wordt verstrekt.

Diensten kunnen het eduID pseudoniem of het ECK iD gebruiken, ongeacht of de student zich met het schoolaccount of met het eduID aanmeldt.
- Scenario 2b: Centraliseren aanvragen ECKiD
Dit scenario houdt in dat in aanvulling op scenario 2a ook het ECK iD centraal wordt opgevraagd bij de Nummervoorziening en uitgewisseld met de instelling, in plaats van door de instelling zelf.

Voor beide varianten geldt, dat het eduID bij authenticatie het ECK iD kan verstrekken op dezelfde manier als dat nu via het schoolaccount gebeurt. Voor afnemende diensten in de educatieve content keten veranderd er dus niets. Het eduID en het schoolaccount kunnen naast elkaar gebruikt worden.

De consequentie van dit scenario is dat het ECK iD blijft functioneren zoals dat nu ook het geval is, ongeacht of een instelling of student van het eduID gebruik maakt of niet. In aanvulling daarop kan het eduID ook gebruikt worden voor diensten waarvoor dat zinvol is, buiten de Educatieve Content Keten om of voor diensten waarvoor strengere privacybescherming gewenst is. Dit scenario stimuleert het gebruik van eduID, zonder grote consequenties voor het huidige gebruik van het ECK iD.

In aanvulling daarop kan met scenario 2b nog een extra complexiteit bij de instellingen worden weggenomen. Als de instelling helemaal overstapt op het gebruik van het eduID, en in de keten geen gebruik meer maakt van het schoolaccount dan levert dit een aanzienlijk voordeel op omdat het ECK iD niet meer in het IAM van de school hoeft te worden ondersteund. En er is geen koppeling van de instelling met de Nummervoorziening nodig.

4.3.3. Scenario 3: eduID vervangt ECK iD

Dit scenario houdt in dat het ECK iD wordt uitgefaseerd ten gunste van het eduID. In dit geval zou er in de educatieve content keten voortaan gebruik worden gemaakt van het eduID, en het bijbehorende pseudoniem om studenten uniek te kunnen identificeren. Het gebruik van het schoolaccount kan gedurende een overgangperiode nog wel gehandhaafd blijven, mits ervoor gezorgd wordt dat het eduID is gekoppeld aan het schoolaccount, zodat SURFconext bij een inlog met het schoolaccount ook het eduID pseudoniem kan verstrekken.

Randvoorwaarde is dat het inschrijfproces volledig op basis van het eduID plaatsvindt, en alle inschrijvingen aan het eduID worden gekoppeld.

Hoewel het pseudoniem dat eduID levert vergelijkbaar is met een ECK id, zou dit een aanzienlijk aanpassing van alle koppelvlakken en afspraken in de educatieve content keten betekenen.

En de belangrijkste consequentie is wellicht dat de reikwijdte van het eduID afwijkt van dat van het ECK iD, waardoor instellingsoverstijgende uitwisselingen niet meer mogelijk zijn op de huidige manier. Dat kan dan alleen nog met expliciete toestemming van de student. Dat levert weliswaar een betere bescherming van de privacy op, maar ten koste van essentiële functionaliteit die nu in de educatieve content keten beschikbaar is.

Dit scenario zou wel betekenen dat de Nummervoorziening en het complexe beheer van ECK iD's in het SIS en IAM van de instellingen overbodig worden.

5. Conclusie en advies

In dit hoofdstuk wordt een afweging gemaakt tussen de verschillende scenario's met een advies voor een voorkeursscenario en de relatie met de van toepassing zijnde wetgeving.

Een deel van de aanleiding voor dit onderzoek was de moeizame implementatie van het ECK iD in het mbo. Het gevolg is dat er nog steeds instellingen zijn die het ECK iD niet, of niet volledig hebben geïmplementeerd. Daarom besteden we in deze conclusie ook wat aandacht aan de mate waarin de gepresenteerde scenario's voor die scholen een oplossing bieden.

5.1. Geadviseerd scenario

Op basis van de in het vorige hoofdstuk weergegeven scenario's kan geconcludeerd worden dat zowel scenario 1 (eduID en ECK iD naast elkaar) als scenario 3 (eduID vervang ECK iD) niet aantrekkelijk zijn. Geadviseerd wordt om in te zetten op scenario 2, interoperabiliteit.

In het geval van scenario 1 ontstaat een zeer onduidelijke situatie waarbij de educatieve content keten alleen goed blijft functioneren als het schoolaccount wordt gebruikt. Gebruik van eduID kan wel, maar is voor studenten en instellingen erg onduidelijk. Bovendien remt dit de adoptie van eduID.

Scenario 3 zou een enorme afbreuk doen aan opgebouwde functionaliteit en koppelvlakken in de educatieve contentketen en het eduID is niet ontworpen voor deze vorm van uitwisseling over instellingen heen.

Dat betekent dat geadviseerd wordt om in te zetten op interoperabiliteit. In dat opzicht is scenario 2a, zeker voor de korte termijn, het meest aantrekkelijk. Het vereist een relatief kleine inspanning om het ECK iD op te nemen als attribuut in het eduID en te zorgen dat het ECK iD ook via het eduID in de keten verstrekt kan worden. Daarmee wordt de educatieve content keten in zijn huidige vorm in stand gehouden zonder noemenswaardige aanpassingen. Het eduID kan zonder problemen ook in de educatieve contentketen worden gebruikt en de ontwikkeling van eduID kan verder gestimuleerd worden.

Op termijn kan wellicht nagedacht worden over implementatie van scenario 2b, het centraliseren van het aanvragen en registreren van het ECK iD of scenario 3, het uitfasen van het ECK iD waarbij het eduID uiteindelijk ook in de educatieve contentketen wordt gebruikt.

5.2. Relatie met wet- en regelgeving

De wet pseudonimisering is de wettelijke basis voor het ECK iD, dat op basis daarvan gebruik kan maken van het BSN. Voor het eduID is die wetgeving niet relevant, maar het eduID streeft wel dezelfde doelen na: dataminimalisatie en privacybescherming. In die zin geeft de wijze waarop het eduID pseudonimiseert ook invulling aan de wet pseudonimisering, alleen dan zonder daarvoor het BSN te gebruiken.

5.3. Oplossing voor huidige problemen met het ECK iD

Een aantal mbo-instellingen heeft op dit moment het ECK iD nog niet, of niet volledig geïmplementeerd. Daarnaast wordt de implementatie door sommige instellingen als erg complex gezien, met name omdat er een extra koppeling moet worden geïmplementeerd tussen het student informatie systeem (SIS) en de voorziening voor Identity and Access Management (IAM), het IAM vervolgens in staat moet zijn om het ECK iD versleuteld op te slaan, en tijdens authenticatie van een gebruiker het ECK iD direct via SURFconext of Entree mee te leveren.

De gepresenteerde scenario's kunnen hier op verschillende manieren een (gedeeltelijke) oplossing voor bieden.

- In scenario 2a zou een instelling ervoor kunnen kiezen om alle studenten het eduID te laten gebruiken voor toegang tot voorzieningen in de ECK-keten. Als je ervoor zorgt dat het ECK iD beschikbaar is als attribuut van het eduID, dan kan SURFconext het ECK iD leveren.

In dit geval hoeft je als instelling geen ECK iD meer op te nemen in het IAM, en geen voorzieningen te treffen om het ECK iD bij authenticatie met het schoolaccount mee te leveren. Je gebruikt immers het eduID en niet meer het schoolaccount.

In dit geval moet je als instelling nog wel het ECK iD opvragen bij de nummervoorziening en versleuteld opslaan in het SIS. Maar dat is doorgaans standaardfunctionaliteit van een SIS. Uiteraard vereist dit scenario wel dat het ECK iD met eduID wordt uitgewisseld; dat kan nu nog niet.

- In scenario 2b vervalt ook de noodzaak om het ECK iD bij de Nummervoorzieningen op te vragen. Maar je zult doorgaans het ECK iD nog wel nodig hebben in je SIS. Bijvoorbeeld voor de uitwisseling van resultaten met diensten in de ECK-keten. Dus het voordeel van dit scenario ten opzichte van 2a is beperkt.
- Scenario 3 is uiteraard ook een oplossing, omdat daarmee het hele ECK iD vervalt. Maar in dit scenario vervalt ook een deel van de functionaliteit van de ECK-keten, namelijk de uitwisseling binnen de sector, over instellingen heen.

Kortom, introductie van het eduID kan wel degelijk een oplossing bieden voor instellingen die het ECK iD niet, of niet volledig hebben geïmplementeerd. Maar dan wel door ECK iD en eduID interoperabel te maken, en niet door het ECK iD te vervangen door eduID. Deze scholen zullen dan wel helemaal op inloggen met het eduID in de ECK-keten moeten overstappen, terwijl scholen die ECK iD wel hebben geïmplementeerd het schoolaccount en eduID naast elkaar kunnen gebruiken.

Bijlagen

Bijlage 1: Referenties

1. Edustandaard, ECK Distributie en Toegang Principes & Processen, versie 2.5.2, september 2023, https://www.edustandaard.nl/standaard_afspraken/eck-distributie-en-toegang/eck-distributie-en-toegang-2-5-2/
2. Edustandaard, UWLR: Uitwisseling Leerlinggegevens en Resultaten, Algemene beschrijving van de aanpak, versie 2.3, maart 2020, (https://www.edustandaard.nl/standaard_afspraken/uitwisseling-leerlinggegevens-en-resultaten-uwlr/uwlr2-3/)
3. saMBO-ICT, Implementatie ECK-ID in het mbo, versie 0.3, 23 maart 2021, Bas Kruiswijk.
4. Wet van 29 november 2017 tot wijziging van diverse onderwijswetten in verband met het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers, Staatsblad 2017, 508 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-508.pdf>)
5. Wijziging van diverse onderwijswetten in verband met het pseudonimiseren van het persoonsgebonden nummer van een onderwijsdeelnemer ten behoeve van het bieden van voorzieningen in het kader van het onderwijs en de begeleiding van onderwijsdeelnemers, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 34 741, nr. 3 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-34741-3.pdf>)
6. Surf, Op naar een EduID voor alle studenten in Nederland (<https://www.surf.nl/files/2019-03/op-naar-een-eduid-voor-alle-studenten-in-nederland.pdf>)
7. Surf, eduID: Eén digitale identiteit voor onderwijs en onderzoek (<https://www.surf.nl/diensten/eduid>)
8. Surf, Wiki publiek (<https://wiki.surfnet.nl/display/EDUID/eduID+publiek>)
9. Surf, Wiki eduID technische documentatie (<https://wiki.surfnet.nl/display/surfconextdev/eduID>)
10. Surf, Two-pager eduID vs. ECK ID, Peter Leijnse (intern discussiestuk)
11. Wet Digitale Overheid (<https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/wetgeving/wet-digitale-overheid/>, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0048156/2023-07-01>)
12. Autoriteit Persoonsgegevens, <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/>
13. Algemene Verordening Gegevensbescherming, VERORDENING (EU) 2016/679 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&qid=1685451198313>

Bijlage 2: Interviews

Ronde 1 – Inhoudsdeskundigen

De eerste ronde heeft tot doel om inhoudelijk vast te stellen wat doel, functionaliteit en de technisch oplossing van EduID en ECK iD precies inhoud, hoe men de ontwikkeling daarvan ziet en wat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving is.

Daartoe worden met de volgende inhoudelijk deskundigen gesproken.

Organisatie	Naam deskundige	Rol
SURF	Peter Leijnse	Enterprise architect
	Peter Clijsters	Product Manager Trust & Identity
	Marlies Rikken	Product Manager EduID
Kennisnet	Erwin Rijnhoud	Architect Distributie en Toegang Digitale Leermiddelen
Iddink (Edu-V, Edu-K)	Edwin Verwoerd	Ketenarchitect
MBO Raad	Peter Vermeijs	Jurist
Edu-V	Koen Voermans	Product Owner Edu-V
	Marc Fleischeuers	Architect / adviseur
MBO Digitaal	Marc Dietzenbacher	Adviseur Digitale Transformatie
	Joël de Bruijn	Beleidsadviseur en projectleider MOSA

Ronde 2 – Betrokken partijen

De tweede ronde heeft tot doel om te begrijpen wat de visie is van betrokken partijen in het veld, en welke scenario's wenselijk en haalbaar zijn. Hierbij gaat het dus niet meer zozeer om de technische werking en de (on)mogelijkheden, maar om de toepassing.

Organisatie	Naam deskundige / contactpersoon	Rol
Ministerie van OCW	Bram Gaakeer	Stelselarchitect
PO Raad	Ewout ten Hagen	Adviseur Digitalisering
VO Raad	Jeffrey Hietbrink	Beleidsadviseur Digitalisering
VDOD (Vereniging Digitale Onderwijs Dienstverleners)	Michiel Colenbrander	Bestuurslid VDOD, Directeur ICE
MEVW (Branchevereniging Media Educatie Vak en Wetenschap)	Stephan de Valk	Directeur MEVW
	Willem Schaap	Bestuurslid, Directeur/uitgever Boom

TwynstraGudde adviseert overheid en bedrijfsleven op veel van de grote en urgente thema's van deze tijd. Denk aan veiligheid, diversiteit, digitalisering, mobiliteit, duurzaamheid, energie, financiën en gezondheid. We bieden onze opdrachtgevers unieke, werkbare oplossingen en brengen complexe projecten en programma's tot een goed einde. Iets creëren van blijvende waarde, daar gaan we voor. Daardoor hebben we een directe impact op (toekomstige) maatschappelijke en economische ontwikkelingen. En dus een grote impact op morgen.